

**BELGISCH INSTITUUT VOOR
POSTDIENSTEN EN TELECOMMUNICATIE**

**SYNTHESEVERSLAG VAN
DE "VRAGEN EN ANTWOORDEN"-SESSIE VAN 19 MEI 2010
BETREFFENDE DE
RAADPLEGING DOOR DE RAAD VAN HET BIPT
OP VERZOEK VAN
DE MINISTER VOOR ONDERNEMEN EN VEREENVOUDIGEN
VAN 29 APRIL 2010
BETREFFENDE DE PRAKTISCHE UITVOERING VAN
RICHTLIJN 2006/24/EG VAN 15 MAART 2006
RICHTLIJN BETREFFENDE DE BEWARING VAN GEGEVENS**

Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie
Ellipse Building - Gebouw C
Koning Albert II-laan 35
B-1030 BRUSSEL

Aanspreekpunt : Rudi SMET, eerste ingenieur-adviseur
Elektronisch adres : rudi.smet@bipt.be

INHOUDSOPGAVE

I. INLEIDING	3
II. PUNCTUELE VRAGEN	4
III. ELEMENTEN VOORTKOMEND UIT DE DISCUSSIE VAN 19 MEI 2010	7
IV. VERDERE FOLLOW-UP	8

I. INLEIDING.

Het raadplegingsdocument werd 29 april 2010 op de webstek van het Instituut gepubliceerd.

Het initiële concept was een zicht te krijgen op de kosten voor dataretentie van de operatoren en hiervoor een model op te stellen om de richtlijn inzake “data retention” uit te voeren.

Het bewaren van gegevens is zeer nauw verbonden met het uitbaten ervan en de processen om de aanvragen te behandelen. Zo werd het dossier herbekeken met een ruimer blikveld: er werd een link gelegd met de medewerkingsplicht van de operatoren, de organisatie van de coördinatiecél Justitie van de operatoren en de processen die bestaan bij de operatoren, de overheidsdiensten en de interactie tussen beiden in het kader van de medewerkingsplicht van en dataretentie door de operatoren.

Gelet op dit ruimere blikveld ziet het Instituut het nut van de raadpleging op korte termijn in:

1. inzicht verwerven in de kosten en processen van de operatoren met als doel het oplijnen van/met de werkwijzen/processen Justitie-operatoren.
2. creëren van een informatiebasis voor het BIPT, als contact tussen operatoren en overheid.
3. België op het vlak van dataretentie en de medewerkingsplicht op het niveau brengen met andere EU-lidstaten.

Uiteindelijke doelstelling is de kosten omlaag te brengen voor alle betrokkenen, doch de marges van de operatoren te behouden.

Het Instituut ziet de raadpleging niet als een doel op zich, maar als het startpunt van een in de toekomst voortgezette informatie-uitwisseling en overleg met de operatoren en de overheid over dataretentie en mogelijk ook andere onderwerpen die de elektronische communicatie aanbelangen, met het Instituut als moderator en coördinator. Het Instituut voorziet dat in de toekomst bijkomende vergaderingen zullen worden belegd over dataretentie en andere onderwerpen die de elektronische communicatie aanbelangen; de frequentie van deze vergaderingen kan hoger liggen volgens het onderwerp dat wordt behandeld en het gegeven tijdsbestek.

Het internet- en IP-gerelateerde luik van dataretentie zijn nieuw en het Instituut is dan ook ten eerste geïnteresseerd in de informatie die door de operatoren en ISP's op dat vlak kan worden gegeven.

Het is belangrijk op te merken dat op 19 april 2010 de Europese Parlementsleden Tiziano Motti en Anna Záborská in het kader van de bestrijding van cybercriminaliteit, kinderpornografie in het bijzonder, en seksueel geweld een schriftelijke verklaring hebben opgesteld en bezorgd aan de Europese Commissie met de vraag de Dataretentierichtlijn 2006/24/EG uit te breiden tot zoekmachines. Het is te verwachten dat op Europees vlak de verplichtingen op het vlak van dataretentie zullen evolueren samen met het intensieve gebruik van het internet en niet beperkt zullen blijven tot de operatoren en ISP's in de strikte zin van het woord.

II. PUNCTUELE VRAGEN.

1. Betreffende vraag 2 van de consultatie: Is het de bedoeling dat er een vergelijking wordt gemaakt tussen de huidige dataretentieplichting en bewaartermijn en de toekomstige dataretentieplichting en bewaartermijn zoals opgenomen in het ontwerp KB inzake de te bewaren gegevens (omzetting van de richtlijn naar Belgisch recht) ?

ANTWOORD :

De bedoeling van vraag 2 is een duidelijk beeld te krijgen van de bijkomende lasten (werk en andere) die ontstaan door de (vernieuwde) dataretentieplichting.

De vergelijkingsbasis zijn de gegevens die door de operatoren worden bewaard zonder dat er een dataretentieplichting bestaat.

De dataretentieplichting zorgt ervoor dat de bewaartermijn van gegevens die de operatoren bewaren zonder dat er een dataretentieplichting bestaat, langer wordt, en sommige gegevens die niet bewaard zouden worden, moeten toch bewaard worden.

2. Betreffende vraag 4, punt g. : Is het mogelijk de geïndiceerde ETSI-normen te specificeren ?

ANTWOORD :

Zoals vastgelegd in het ontwerp van KB "medewerkingsplicht":

- 1° TS 101-331 : "Requirements of Law Enforcement Agencies" ;
- 2° TS 101-671 : "Telecommunications security, Lawful Interception (LI) ; Handover interface for the lawful interception of telecommunications traffic" ;
- 3° DTS 101-909-20-1 : "IP Multimedia Time Critical Services ; LI for Services related to E.164 Voice Telephony" ;
- 4° DTS 101-909-20-2 : "IP Multimedia Time Critical Services ; LI for Services not related to E.164 Voice Telephony" ;
- 5° TR 101-943 : "Concepts of Interception in a Generic Network" ;
- 6° TR 101-944 : "Issues on IP Interception" ;
- 7° TR 102-053 : "Notes on ISDN LI functionalities" ;
- 8° TS 102-232 : "Telecommunications Security ; Lawful Interception (LI) ; Handover Specification for IP delivery" ;
- 9° TS 102-233 : "Telecommunications Security ; Lawful Interception (LI) ; Service-specific details for e-mail services" ;
- 10° TS 102-234 : "Telecommunications Security ; Lawful Interception (LI) ; Service-specific details for internet access services" ;
- 11° TS 102-815 : "Service-specific details for Layer 2 LI" ;
- 12° TS 133-106 : "Lawful interception requirements" ;

13° TS 133-107 : "Lawful interception architecture and functions" ;

14° TS 133-108 : "Universal Mobile Telecommunications System (UMTS) ; 3G Security ; Handover interface for lawful interception (KI) (3GPP TS 33.108 version 5.4.0 Release 5)" ;

15° TS 201-158 : "Requirements for Network Functions" ;

16° ES 201-671 : "Telecommunications Security, Lawful Interception (LI) : Handover Interface for the lawful interception of telecommunications traffic (revised version)".

3. In de tekst voorafgaand aan de vraag 7 wordt gerefereerd naar het elektronische ticketingsysteem zoals bijvoorbeeld 'Clarify'. Kan het BIPT dit systeem kort even voorstellen ?

ANTWOORD :

Het systeem 'Clarify' wordt slechts als voorbeeld aangehaald voor een elektronisch ticketing-systeem, zoals er een groot aantal bestaan.

Het was niet de bedoeling van het Instituut om het ene of het andere systeem aan te bevelen.

Op de generieke beschrijving van een ticketingsysteem na wenst het Instituut niet nader in te gaan op dit specifieke systeem.

4. Wat betreft vraag 7, punt a. : is deze vraag dezelfde als onder vraag 4, punt b. ?

ANTWOORD :

In vraag 7, punt a., polst het Instituut de operatoren specifiek naar hun mening over een verregaand elektronisch/geïnformatiseerd enigloketsysteem.

5. Wat betreft vraag 8, punt g. "Is de operator voorstander van het toepassen van formaten voorzien in ETSI-normen terzake ?" : kan het BIPT de betreffende formaten tijdens de vergadering voorleggen en toelichten ?

ANTWOORD :

De operatoren wordt gevraagd welke standaarden of normen zij wensen te gebruiken, meer bepaald aan welke ETSI-normen zij de voorkeur zouden geven.

6. Hoe lang moeten concreet de volgende gegeven bijgehouden worden : (1) de ADSL-klantidentificatie en (2) de CDR's voor vaste en mobiele telefonie ?

ANTWOORD :

(1) 12 maanden na de laatst geregistreerde communicatie en

(2) 12 maanden.

7. Dient een operator een specifiek antwoord-formulier in te vullen om te reageren op de consultatie ?

ANTWOORD :

Het antwoord kan door de operatoren "free format" gegeven worden, maar het is wenselijk dat duidelijk wordt vermeld op welke vraag of welk onderdeel van een vraag wordt gereageerd.

Alleen voor vraag 3 wordt gevraagd de tabel in de bijlage te gebruiken.

8. In de consultatie wordt systematisch het adjectief "openbaar" gebruikt : de openbare vaste-telefoniedienst, de openbare mobiele-telefoniedienst, de openbare internettoegangsdienst, de openbare e-mail-dienst, de openbare internettelefoniedienst, terwijl de richtlijn spreekt over : telefonie over een vast netwerk, mobiele telefonie, internettoegang, e-mail over het internet, internetdiensten. Vanwaar dit gebruik ?

ANTWOORD :

Dit om duidelijk te maken dat het om de elektronische-communicatienetwerken en -diensten gaat die onderworpen zijn aan een aangifte volgens artikel 9 van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

9. Kunnen de vragen en tabellen ook in Word/Excel formaat bezorgd worden ?

ANTWOORD :

Het Instituut zal de vragen en tabellen in Word-formaat beschikbaar maken.

III. ELEMENTEN VOORTKOMEND UIT DE DISCUSSIE VAN 19 MEI 2010.

- a. De operatoren melden dat naast de in de raadpleging aangehaalde overheidsdiensten, er nog andere zijn die bij de operatoren gegevens opvragen (bijv. de bijzondere belastinginspectie (BBI)).

De in de raadpleging voorgestelde loketfunctie(s) zijn interessant om de contacten tussen de verschillende overheidsdiensten en de operatoren te stroomlijnen en vlotter te laten verlopen.

De vraag rijst wat de kosten van dergelijk systeem zullen zijn en door wie deze gedragen zullen worden.

- b. De operatoren merken op dat zij op één adres moeten bereikbaar zijn. Zij stellen de vraag of dit voor de diensten van Justitie ook mogelijk is.

- c. Een aantal bekende moeilijkheden die zich voordoen bij de operatoren worden aangehaald:

1° de snelheid waarmee wordt geantwoord is niet altijd optimaal;

2° het bewaren van de geheimhouding binnen de organisatie voor de vorderingen van Justitie is soms moeilijk, vooral buiten de klassieke diensturen;

3° de bereikbaarheid van de operatoren 's nachts is niet altijd optimaal;

4° de diversiteit van de antwoorden (qua formaten en communicatiekanalen) bij operatoren maakt het verwerken van de antwoorden door de diensten van Justitie moeilijk;

5° het verstrekken van de gegevens van een oproeper vanuit het buitenland is moeilijk en traag.

- d. Er is opgemerkt dat een aantal van de aangehaalde moeilijkheden kan aangepakt worden door het creëren van een uniform formaat waarin de vragen aan de operatoren worden gesteld en waarmee de operatoren op de vragen antwoorden.

De vraag om harmonisatie is in het verleden al gesteld maar er wordt gewezen op het feit dat de onderzoeksrechters onafhankelijk zijn, ook in het bepalen van hoe zij werken.

Op het terrein wordt vastgesteld dat er een evolutie naar harmonisatie is (het FCCU wijst naar de wijze waarop vragen aan Microsoft worden verwerkt).

- e. De operatoren merken op dat de overheidsdiensten soms lijsten met verouderde contactgegevens voor de coördinatiecellen Justitie gebruiken. Dit hangt samen met de wijze waarop de lijsten worden verspreid.

Ook deze problematiek zou kunnen opgelost worden door een beveiligd elektronisch platform waarlangs de operatoren de wijzigingen inbrengen en waartoe de bevoegde diensten toegang hebben voor de raadpleging van de contactgegevens.

Er werd voorgesteld dat elke operator over een mailbox voor aanvragen vanwege Justitie zou moeten beschikken.

Daarnaast zouden vorderingen aan de operator moeten worden gericht en niet aan personen.

- f. Het CTIF meldde dat in 2009 door de overheid 21 miljoen euro werd besteed aan tapmaatregelen; één derde van dit bedrag ingevolge interceptie van elektronische communicatie en de resterende twee derden ingevolge andere maatregelen.

- g. Alles wat met IP te maken heeft is nieuw in de dataretentie, waardoor de operatoren zullen moeten investeren; operatoren met weinig vragen vanwege de diensten van Justitie zullen niet geneigd zijn om hiervoor een project op te starten of specifieke applicaties te schrijven.

Er wordt opgemerkt dat wanneer het formaat waarin en het kanaal waarover het antwoord wordt gestuurd vastligt (geharmoniseerd is), dit wel interessant mag blijken.

Kleinere operatoren of operatoren die weinig vragen ontvangen vanwege de diensten van Justitie kunnen mogelijk een gezamenlijk project opstarten of hiervoor samenwerken.

IV. VERDERE FOLLOW-UP.

- a. De respons van de operatoren wordt verwacht ten laatste op 11 juni 2010.
- b. Het Instituut voorziet de eerste conclusies voor wat de kosten betreft tegen 30 juni 2010.
- c. Synthese en conclusies van de raadpleging verwacht het Instituut klaar te hebben tegen eind september 2010.
- d. Follow-up met operatoren en de betrokken overheidsdiensten :
  - 1° Voor wat het kostenaspect betreft, afhankelijk van de verkregen inlichtingen uit de raadpleging, een eerste follow-upvergadering: eerste helft van juli 2010.
  - 2° Voor wat het kostenaspect en alle andere aspecten betreft van de raadpleging: afhankelijk van de verwerking van de resultaten en de onderwerpen die nadere toelichtingen nodig hebben: vergaderingen in de loop van september, oktober en november 2010.
- e. Het eindverslag van de raadpleging (met resultaten van de bijkomende vergaderingen waar nodig) voorziet het Instituut tegen 1 december 2010.